

RE-3407-08
M. Com. (Part - II) Examination
April / May - 2010
Financial & Management Accounting

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

સૂચના :

(૧)

<p>નીચે દર્શાવેલ નિશાનીવાળી વિગતો ઉત્તરવહી પર અવશ્ય લખવી. Fillup strictly the details of signs on your answer book.</p> <p>Name of the Examination : M. COM. - 2</p> <p>Name of the Subject : FINANCIAL & MANAGEMENT ACCOUNTING</p> <p>Subject Code No. : 3 4 0 7 Section No. (1, 2,.....): NIL</p>	<p>Seat No. : <input type="text"/><input type="text"/><input type="text"/><input type="text"/><input type="text"/><input type="text"/></p> <div style="border: 1px solid black; border-radius: 15px; height: 80px; display: flex; align-items: center; justify-content: center; margin-top: 10px;">Student's Signature</div>
---	--

(૨) તમામ ગણતરી જવાબનો ભાગ ગણાશે.

૧ એક ઉત્પાદક કંપનીના નવરચિત વિભાગના પ્રથમ બે વર્ષના સંચાલક સંબંધિત ૧૪
નીચેની વિગતો આપેલ છે :

પ્રમાણ ઉત્પાદન પડતર :

એકમદીઠ રૂ.

પ્રત્યક્ષ માલસામાન	૫.૦૦
પ્રત્યક્ષ મજૂરી	૪.૦૦
ચલિત ઉત્પાદન પરોક્ષ ખર્ચા	૩.૦૦
સ્થિર ઉત્પાદન પડતર	૩.૦૦
	૧૫.૦૦
	૧૫.૦૦
પ્રમાણ ઉત્પાદન શક્તિ	૨૫,૦૦૦ એકમો
વેચાણ કિંમત એકમદીઠ	રૂ. ૩૦

વેચાણ વિતરણ ખર્ચા :

ચલિત એકમદીઠ રૂ. ૨

સ્થિર રૂ. ૩૬,૦૦૦

ઉત્પાદન અને વેચાણ આંકડા :

વિગત	પહેલું વર્ષ	બીજું વર્ષ
ઉત્પાદિત કરેલ એકમો	૨૬,૦૦૦	૨૦,૦૦૦
વેચાણ કરેલા એકમો	૨૧,૦૦૦	૨૨,૦૦૦

તૈયાર કરો :

કુલ પડતર પદ્ધતિ અને સીમાંત પડતર પદ્ધતિનો ઉપયોગ કરી સંચાલનના પ્રથમ બે વર્ષ માટે આવકનું પત્રક તૈયાર કરો. બંને પદ્ધતિ વચ્ચે નફામાં જો તફાવત આવતો હોય તો તેની મેળવણી દર્શાવતું પત્રક તૈયાર કરો.

અથવા

- ૧ રેખા લિ. ટી.વી.નું ઉત્પાદન કરે છે. ચાલુ વર્ષે ૧૦,૦૦૦ એકમ રૂ. ૨,૦૦,૦૦૦ની ૧૪ ખોટથી વેચાણે એવો અંદાજ છે. આ વર્ષ દરમિયાન કંપની કારખાનાની સામાન્ય ક્ષમતાનો ૭૫% ઉપયોગ કરશે એમ જણાય છે.

સ્થિર ખર્ચા રૂ. ૧૦,૦૦,૦૦૦ અને ચલિત ખર્ચ વેચાણના ૭૫% લેખે ચૂકવાશે.

નીચે મુજબની ગણતરી કરો :

(૧) સમતૂટ બિંદુ

(૨) કંપની સામાન્ય ઉત્પાદન ક્ષમતાના ૮૦% જેટલો ઉપયોગ કરે છે ત્યારે નફો કે નુકસાનની રકમ.

(૩) વેચાણ કિંમતમાં ૧૦% ઘટાડો, ચલિત ખર્ચમાં ૨૦% ઘટાડો, સ્થિર ખર્ચમાં ૨૦% વધારો એમ ત્રણે ફેરફારો એકસાથે થાય ત્યારે નવું સમતૂટ બિંદુ.

- ૨ એક કંપની ત્રણ પ્રકારની વસ્તુઓ A, B અને C નું ઉત્પાદન કરે છે. તેના ૧૪ હાલના વેચાણના એકમો, પડતર અને વેચાણ કિંમતની માહિતી તથા ઉત્પાદન જરૂરી સમય અંગેની માહિતી નીચે મુજબ આપી છે.

	A	B	C
વાર્ષિક વેચાણ (એકમો)	૬૦૦૦	૬૦૦૦	૭૫૦
વેચાણ કિંમત (રૂ.)	૨૦	૩૧	૩૯
એકમદીઠ કિંમત (રૂ.)	૧૮	૨૪	૩૦
એકમદીઠ ઉત્પાદન પ્રક્રિયાનો સમય (કલાકમાં)	૧	૧	૨

કું. અત્યારે પૂર્ણ શક્તિએ કામ કરે છે. (વાર્ષિક ૧૩,૫૦૦ ઉત્પાદન પ્રક્રિયા કલાકો)

પરોક્ષ ખર્ચ ચલિત ખર્ચના ૨૦૦% લેખે સમાયેલ છે.

અનુમાન કરો કે :

- (૧) પ્રક્રિયા સમય એક વસ્તુ પરથી બીજી વસ્તુના ઉત્પાદનમાં બદલી શકાય છે.
- (૨) હાલની વેચાણ કિંમતે વસ્તુની માંગ A ના ૧૧,૦૦૦ એકમો , B ના ૮,૦૦૦ એકમો અને C ના ૨,૦૦૦ એકમો છે.
- (૩) વેચાણ કિંમત બદલી શકાતી નથી.

તમારે બીજા વર્ષ માટે ઈષ્ટતમ ઉત્પાદન આયોજન અને યોજના નફામાં વધારો દર્શાવવાનો છે.

અથવા

- ૨ નીચે આપેલી વિગતો પરથી જેમ્સ લિ.નું સૌથી વધુ નફાકારક મિશ્રણ શોધો અને ૧૪ તે વસ્તુ મિશ્રણની નફાકારકતાનું પત્રક બનાવો.

વિગત	વસ્તુ A	વસ્તુ B	વસ્તુ C
અંદાજેલ ઉત્પાદન અને વેચાણના એકમો	૧૫૦૦	૨૫૦૦	૨૦૦૦
એકમદીઠ વેચાણ કિંમત	રૂ. ૫૦	રૂ. ૬૦	રૂ. ૭૦
પ્રત્યક્ષ માલસામાન	૩ કિલો	૪ કિલો	૫ કિલો
પ્રત્યક્ષ મજૂરી	૨ કલાક	૩ કલાક	૪ કલાક
ચલિત પરોક્ષ ખર્ચ	રૂ. ૯	રૂ. ૧૦	રૂ. ૯
સ્થિર પરોક્ષ ખર્ચ	રૂ. ૧૦	રૂ. ૧૦	રૂ. ૧૦
પ્રત્યક્ષ માલસામાન ખર્ચ કિલોદીઠ	રૂ. ૫	રૂ. ૫	રૂ. ૫
પ્રત્યક્ષ મજૂરી કલાક દર	રૂ. ૩	રૂ. ૩	રૂ. ૩
વેચાણમાં શક્ય મહત્તમ એકમો	૫૦૦	૪૦૦૦	૧૫૦૦

ત્રણેય વસ્તુના ઉત્પાદન માટે એકસરખો જ પ્રત્યક્ષ માલસામાન એકસરખા યંત્રો અને સમાન કક્ષાના કામદારો ઉપયોગમાં લેવાય છે.

ચાવીરૂપ પરિભળ એ પ્રત્યક્ષ મજૂરી છે. જે ૧૫,૦૦૦ કલાકથી મર્યાદિત છે.

- ૩ ટૂંકનોંધ લખો : (ગમે તે ત્રણ) ૧૪
- (૧) મૂડી-મિલકત કિંમત નિર્ધારણ મોડેલ
 - (૨) મૂડી ખર્ચ નિયંત્રણ કાર્યક્રમ
 - (૩) મર્યાદિત કરતું પરિભળ
 - (૪) સીમાંત પડતર પદ્ધતિ અને સમાવેશી પડતર પદ્ધતિ.

૪ બીગ બોસ કું. પાસે પોતાની વસ્તુના ઉત્પાદન માટે ઘણા યંત્રો છે.

૧૪

અત્યારનું મશીન ૬ વર્ષ પહેલાં રૂ. ૫,૦૦,૦૦૦માં ખરીદવામાં આવ્યું હતું અને તેની પર સીધી લીટીની પદ્ધતિએ ઘસારો ગણવામાં આવે છે. તેનું બાકીનું આયુષ્ય ૪ વર્ષનું છે. દર વર્ષે રૂ. ૫૦,૦૦૦ ઘસારો ગણવામાં આવે છે.

તેના ઉપયોગી આયુષ્યના અંતે કોઈ ભંગાર કિંમત નથી. તે રૂ. ૧,૫૦,૦૦૦માં વેચી શકાય છે. મશીન રૂ. ૨,૦૦,૦૦૦ના સુધારા-વધારા ખર્ચે આધુનિક બનાવી શકાય છે તેમ છે કે જેથી બીજી વસ્તુનું ઉત્પાદન કરી શકાય. આધુનિકરણ ઉપયોગી આયુષ્યને કે ભંગારકિંમતને કોઈ અસર થશે નહીં. તેના પર સીધી લીટીની પદ્ધતિએ ઘસારો ગણવામાં આવે છે.

જો કું. હાલના મશીનમાં સુધારા વધારા ન કરે તો તેણે રૂ. ૪,૪૦,૦૦૦માં નવું મશીન ખરીદવું પડશે. (જેની ભંગાર કિંમત નથી) અને નવા મશીનની કિંમતને ૪ વર્ષમાં ઘસારા તરીકે માંડી વાળવામાં આવશે. કંપનીના એન્જિનીયરો અંદાજ મૂકે છે કે નવા મશીનને ચલાવવા માટેનો કામગીરી ખર્ચ હાલના મશીન કરતાં રૂ. ૨૫,૦૦૦ ઓછો થશે.

મૂડી પડતરનો દર ૧૫% છે. કોર્પોરેટ કરવેરા દર ૫૫% છે. તમારે કું.ને સલાહ આપવાની છે કે તેણે નવું મશીન ખરીદવું કે જૂના સાધનમાં સુધારા વધારા કરવા જોઈએ ?

નોંધ :

(૧) ૧૫% વટાવ દરે રૂ. ૧નું વર્તમાન મૂલ્ય ૧લા વર્ષને અંતે ૦.૮૬૯૬ છે.

(૨) ૧૫% વટાવ દરે ૪ વર્ષની વર્તમાનમૂલ્યની એન્યુઈટી ૨.૮૫૫૦ છે.

અથવા

RE-3407-08]

5

[Contd....

- ૪ (અ) સકાના ફાયદા અને ગેરફાયદાની ચર્ચા કરો. ૭
- (બ) ચાવી રૂપ પરિબલ અને સમતૂટ વિશ્લેષણની ચર્ચા કરો. ૭
- ૫ એક કું. ના તા. ૩૧-૩-૦૮ના રોજના પાકા સરવૈયામાં લાંબા ગાળાના ૧૪
નાણાકીય સાધનો નીચે મુજબ દર્શાવવામાં આવ્યા છે.

રૂા.

ઈક્વિટી શેરમૂડી	૭,૫૦,૦૦૦
અનામત અને વધારો	૫,૦૦,૦૦૦
૧૨%ના પ્રેફરન્સ શેરો	૨,૫૦,૦૦૦
૧૫%ના ડિબેન્ચર્સ	૧૦,૦૦,૦૦૦

કું.ના વિવિધ ભંડોળોની વ્યક્તિગત મૂડી પડતર તથા ૩૧મી માર્ચ ૨૦૦૮ના રોજ પૂરા થતાં વર્ષ દરમ્યાન જુદી જુદી જામીનગીરીઓનાં સરેરાશ બજારભાવની વિગતો નીચે પ્રમાણે છે. કું.ને ૬૦% કરવેરાનો દર લાગુ પડે છે.

ભંડોળ	વ્યક્તિગત મૂડી	બજારભાવ
(૧) ઈક્વિટી શેર	૨૫%	રૂા. ૪૦ (દરેક રૂ. ૧૦)
(૨) અનામત વધારો	૨૨%	-
(૩) ૧૨%ના પ્રેફરન્સ શેર	૧૨%	રૂ. ૮૦ (દરેક રૂ. ૧૦૦)
(૪) ૧૫%ના ડિબેન્ચર્સ	૬%	રૂ. ૮૦ (દરેક રૂ. ૧૦૦)

- (અ) ચોપડે મૂલ્યભારના આધારે ભારિત સરેરાશ મૂડી પડતર.
- (બ) બજાર મૂલ્યભારના આધારે ભારિત સરેરાશ મૂડી પડતર.

અથવા

- ૫ (અ) એક વસ્તુ જેનું ઉત્પાદન અને વેચાણ ૨,૦૦,૦૦૦ એકમોનું છે. તેની ઉત્પાદન પડતર પરથી તેની વેચાણ કિંમત શોધી કાઢો :

વિગત	રૂ.
માલસામાન	૪,૦૦,૦૦૦
મજૂરી	૨,૯૦,૦૦૦
પરોક્ષ ખર્ચા	૧,૭૦,૦૦૦

રોકાયેલી મૂડીનો સ્થિર ભાગ રૂ. ૫,૦૦,૦૦૦ અને ચલિત ભાગ વેચાણ ઉથલાના ૨૦% છે. કમાણીના ૩૦% લેખે કરવેરા ચૂકવ્યા બાદ ચોખ્ખી રોકાયેલી મૂડી પર ૧૪% નફો અપેક્ષિત છે.

- (બ) જય લિ. ગ્લાસ બોટલના ઉત્પાદનને બદલે પ્લાસ્ટિક બોટલનું ઉત્પાદન કરવાનું વિચારે છે. એકાઉન્ટન્ટ દ્વારા નીચે મુજબની માહિતી આપવામાં આવી છે.

	ગ્લાસ બોટલ	પ્લાસ્ટિક બોટલ
માલસામાન	૦૩	૦૫
મજૂરી	૦૪	૦૬
ચલિત પરોક્ષ ખર્ચા	૦૫	૦૭
	<hr/>	<hr/>
	૧૨	૧૮
ફાળો	૦૬	?
	<hr/>	<hr/>
વેચાણ કિંમત	૧૮	?
	<hr/>	<hr/>

તમારે સંચાલકને સલાહ આપવાની છે કે કંપનીએ નીચેના સંજોગોમાં
પ્લાસ્ટિક બોટલદીઠ ઓછામાં ઓછી કેટલી કિંમત રાખવી જોઈએ ?

- (૧) જ્યારે માલસામાનની અછત હોય
(૨) જ્યારે મજૂરોની અછત હોય.

ENGLISH VERSION

- Instructions :** (1) As per the Instruction No. 1 of Page No. 1.
(2) Necessary calculations will be treated as part of the answer.

- 1 The following information relates to the first two years of operation for a newly created division of a manufacturing company : 14

Standard Manufacturing Costs :

	Unit Cost Rs.
Direct Material	5.00
Direct Labour	4.00
Variable manufacturing overhead	3.00
Fixed manufacturing cost	3.00
	<hr/>
	15.00

Standard capacity 25,000 units

Selling price Rs. 25 per unit

Selling and distribution cost :

Variable	Rs. 2 per unit
Fixed	Rs. 36,000

Production and Sales statistics :

Particulars	Year 1	Year 2
Units produced	26,000	20,000
Units sold	21,000	22,000

Required :

Prepare comparative income statement for the first two years of operations using both Absorption Costing and Marginal Costing. Also prepare statement reconciling the difference in profit, if any between the two methods.

OR

- 1 Rekha Co. Ltd. manufactures T.V. for the current year. The company expects to sell 10,000 units involving a loss of Rs. 2,00,000. Only 75% of the plants normal capacity is being utilized during the current year. The fixed costs for the year amount to Rs. 10,00,000 and variable costs amount to 75% of sales value. 14

You are required to :

- (i) Calculate the break even point.
- (ii) Calculate the amount of profit or loss, if the company operates at 90% of its normal capacity.

(iii) Calculate the revised break even point, if there is a reduction in selling price by 10%, a reduction in variable costs per unit by 20% and an increase in fixed costs by 20%.; All these changes are to be taken together.

- 2 A Ltd. produces three products A, B and C current sales, cost and selling price details and processing time requirements are as follows : 14

	A	B	C
Annual Sales (units)	6000	6000	750
Selling price Rs.	20	31	39
Unit cost Rs.	18	24	30
Processing time required per unit (Hrs)	1	1	2

The firm is working at full capacity (13500 processing hours per year)

Fixed manufacturing overheads are absorbed into unit cost by a charge of 200% of variable cost.

Assuming that :

- (i) Processing time can be switched from one product line to another.
- (ii) The demand at current selling price is :

A	B	C
11,000 units	8,000 units	2,000 units

(iii) The selling prices are not be altered.

You are required to calculate

The best production programme for the next operating period and to indicate the increase in net profit.

OR

- 2 From the following particulars, find the most profitable mix and prepare a statement of profitability of the product mix of James Co. Ltd. : 14

	Product A	Product B	Product C
Unit budgeted to be produced and sold	1500	2500	2000
Selling price per unit	Rs. 50	Rs. 60	Rs. 70
Direct Materials	3 Kg.	4 Kg.	5 Kg.
Direct Labour	2 hrs.	3 hrs.	4 hrs.
Variable Overheads	Rs. 9	Rs. 10	Rs. 9
Fixd Overheads	Rs. 10	Rs. 10	Rs. 10
Cost of Direct materials	Rs. 3	Rs. 3	Rs. 3
Maximum possible unit for sales	500	4000	1500

All the three products A, B, C are produced from same direct materials using the type of machines and 1 labour which is the key factor is limited to 15000 hours.

- 3 Write short notes : (any three) 14
- (i) Capital-Asset Pricing Model
 - (ii) Capital Expenditure Control Programme
 - (iii) Limiting Factor
 - (iv) Marginal Costing and Absorption Costing.

- 4 Big Boss Ltd. has a number of machines that were 14
used to make product that the company has phased out
of its operation. The existing machine was originally
purchased 6 years ago for Rs. 5,00,000 and being
depreciated by the straight line method, its remaining
life is 4 years. Depreciation charges are Rs. 50,000
per year.

No salvage value is expected at the end of its useful life. It can currently be sold for Rs. 1,50,000. The machine can also be modified at a cost of Rs. 2,00,000 to produce another product. The modifications would not affect the useful life, or salvage value and would be depreciated using the straight line method.

If the company does not modify the existing machine, it will have to buy a new machine at a cost of Rs. 4,40,000 (no salvage value) and the new machine would be depreciated over 4 years. The company's engineers estimate that the cash operating cost with the new machine would be Rs. 25,000 per year less than with the existing machine.

The cost of capital is 15% and corporate tax rate is 55%. Advise the company whether the new machine should be bought or the old equipment modified.

Note :

- (i) Present value Re. 1 at 15% rate of discount, at the end of Ist year 0.8696.
- (ii) Present value of annuity of Re. 1 at 15% rate of discount, for 4 years is 2.8550.

OR

- 4 (a) Discuss advantages and disadvantages of speculation. 7
- (b) Discuss key factor and Break even Analysis. 7
- 5 In a Balance Sheet of the company, as on 31st March 2009 14
the long term sources of funds are shown as below :

Rs.

Equity Share Capital	7,50,000
Reserves and surplus	5,00,000
12% Preference Shares	2,50,000
15% Debentures	10,00,000

As individual cost of capital and the market value of these various securities of the company for the year ended 31st March, 2009 as under :

Tax rate applicable to the company is at 60%.

Funds	Individual cost of capital	Market value
(i) Equity Share	25%	Rs. 40 (each of Rs. 10)
(ii) Reserves and surplus	22%	-
(iii) 12% Preference Shares	12%	Rs. 80 (Each of Rs. 100)
(iv) 15% Debentures	6%	Rs. 80 (each of Rs. 100)

Determine the weighted average cost of capital using :

- (a) Book value weights and
- (b) Market value weights.

OR

- 5 (a) Find out the selling price of an article whose cost of production and sale of 2,00,000 units are : 8

Rs.

Materials	4,00,000
Labour	2,90,000
Overheads	1,70,000

The fixed portion of capital employed is Rs. 5,00,000 and the varying portion is 20% of sales turnover. A profit of 14% net on capital employed after payment of tax at 30% of the earnings is desired.

- (b) Jay Ltd. is considering replacing the production of glass bottles by plastic bottles. The following information has been provided by the accountant: 6

	Glass Bottle	Plastic Bottle
Raw Materials	03	05
Labour	04	06
Variable overheads	05	07
	12	18
Contribution	06	?
Selling Price	18	?

You have been asked to advise the management of the company. What the minimum price per plastic bottle should be if:

- (i) Materials are in short supply
 - (ii) Labour is in short supply.
-